

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.om@gov.fi

Imatran kaupunki
kirjaamo@imatra.fi

Imatran kaupungin lausunto Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatiorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi, VN/7187/2026

Oikeuspalveluviraston ehdotuksessa todetaan, että tällä hetkellä toimipaikkoja on 158 ja jatkossa niitä olisi 38 (Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Iisalmi, Inari, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kemi, Kittilä, Kokkola, Kotka, Kouvola, Kuhmo, Kuopio, Kuusamo, Lahti, Lappeenranta, Lieksa, Maarianhamina, Mikkeli, Oulu, Pori, Porvoo, Raahe, Raasepori, Rauma, Rovaniemi, Salo, Savonlinna, Seinäjoki, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa, Varkaus ja Ylivieska). Imatran osalta tämä tarkoittaa sitä, että Imatran toimipaikka, joka toimii vain ajanvarauksella, lakkautettaisiin.

Ehdotuksen tavoitteet ovat ymmärrettäviä, kun tavoitteena on tarjota yhtenäistä, laadukasta ja saavutettavaa palvelua sekä olla työyhteisö, jossa henkilöstöllä on yhdenvertainen asema. Imatran kaupunki ymmärtää myös uudistuksen tuomat mahdolliset hyödyt. Toimintavarmuuden ja palvelujen yhtenäisyyden lisääminen on tarkoituksenmukaista. Myös henkilöstön erikoistuminen ja osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä tavoitteita. Imatran kaupunki tunnistaa pienen yksikön haavoittuvuuteen liittyvät riskit. Imatran kaupunki näkee kuitenkin ensiarvoisen tärkeänä sen, että uudistuksen yhteydessä arvioidaan huolellisesti, miten ehdotettu muutos vaikuttaa tosiasiallisesti palvelujen saatavuuteen eri alueilla ja kunnissa sekä millaisia välillisiä vaikutuksia sillä on kuntien toimintaan ja kuntalaisten arkeen.

Imatran kaupunki vastustaa Oikeuspalveluviraston organisaatiouudistusta siltä osin, kun se koskee Imatran toimipaikan lakkauttamista. Imatran toimipaikka on merkittävässä roolissa Imatran kaupungin sekä Ruokolahden, Rautjärven ja Parikkalan kuntien asukkaiden palvelujen saavutettavuuden, oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Oikeusavun tarkoitus on varmistaa, että jokaisella on mahdollisuus saada oikeudellista apua taloudellisesta asemasta riippumatta. Paikallinen toimipiste tekee palveluista saavutettavia myös niille, joilla ei ole varaa matkustaa kauemmas tai käyttää yksityisiä palveluja.

Esityksessä todetaan, että esitetty verkosto perustuu väestöpohjaan ja asiointietäisyyteen sekä palvelujen järjestämisen toiminnallisiin ja turvallisuutta koskeviin edellytyksiin. Toimipaikka sijoitetaan ensisijaisesti kuntiin, joissa väkiluku ylittää 30 000 asukasta, ja joissa ajomatka seuraavaan toimipaikkaan on vähintään 40 minuuttia. Imatran väkiluku on noin 25 000 ja ajomatka Lappeenrantaan on noin 30 minuuttia. Ruokolahdelta ja Rautjärveltä etäisyys Lappeenrantaan on vielä pidempi ja ajomatka kestää yli 45 minuuttia. Esityksessä todetaan, että toimipaikka voidaan sijoittaa myös 10 000–30 000 asukkaan kuntiin, jos etäisyys lähimpään suurempaan toimipaikkaan on vähintään tunnin ajomatka. Etäisyys Ruokolahdelta ja

Rautjärveltä on joiltakin osin tunnin ajomatkan päässä Lappeenrannasta. Tämä puoltaa sitä, että Imatran toimipaikka säilytettäisiin. Pitkä etäisyys Lappeenrantaan, voi olla este palvelujen käytölle – erityisesti ikäihmisille, työttömille tai haavoittuvassa asemassa oleville. Paikallinen toimipiste voi myös helpottaa matalan kynnyksen neuvontaa, mikä voi vähentää myöhempiä kustannuksia niin yksilölle kuin yhteiskunnalle.

Imatran kaupunki tunnistaa sen, että palveluja käytetään laajasti myös puhelimitse ja sähköisesti, joka vaikuttaa siihen, että fyysisen toimipisteen tarve on vähäisempi. Tosiasia on kuitenkin se, että kaikki eivät pysty tai halua hoitaa asioita puhelimitse tai digitaalisesti. Näin ollen Imatran toimipisteen lakkauttaminen heikentäisi erityisesti niiden asiakkaiden asemaa, joilla ei ole tosiasiallisia edellytyksiä käyttää etäpalveluja tai matkustaa pitkiä matkoja toiseen toimipaikkaan. Huomioitavaa etäpalveluiden käytön suhteen on myös se, että Imatran toimipisteen alueella on alueita, joilla on heikot verkkoyhteydet, jotka voivat myös estää digitaalisten ja etäpalveluiden käytön.

Valtion palveluiden saatavuuden ja sijoittamisen perusteista annetun lain (728/1999) 2.1 §:n mukaan yksiköiden sijoittamisessa tulee huomioida se, että palvelujen saatavuus on koko maan kattavaa. Kyseisen lainkohdan mukaan tehtävät tulee myös hoitaa tuloksellisesti ja niin, että palvelujen saatavuudella turvataan eri asiakasryhmien perusoikeudet. Perustuslain (731/1999) 6 §:n mukaisesti ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan asuinpaikan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Imatran kaupungin näkemyksen mukaan, jos Imatran toimipiste lakkautetaan, palvelujen saatavuus heikkenee alueellisesti ja syntyy riski tosiasiallisesta eriarvoisuudesta palveluun pääsyssä.

Valtion palveluiden saatavuuden ja sijoittamisen perusteista annetun lain 2.2 §:n mukaan valtion palveluiden saatavuutta ja yksiköiden ja toimintojen sijoittamista koskevien päätösten ja suunnitelmien tulee lisäksi vahvistaa elinvoimaisuutta, turvallisuutta ja valtion kilpailukykyä työnantajana maan eri osissa. Kyseisen lainkohdan mukaisesti toimistorakenteen tarkastelu ei voi perustua vain tehokkuuden näkökulmaan, vaan palveluiden sijoittamista tulee tarkastella myös alueen elinvoiman näkökulmasta.

Lainsäädäntö siis velvoittaa turvaamaan valtion palvelujen tosiasiallisen saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden koko maassa. Palvelujen säilyminen Imatralla tukee alueen elinvoimaa ja viestii siitä, että myös pienemmät kaupungit ovat osa toimivaa palveluverkkoa. Erityisen tärkeää Imatran toimipisteen säilyttäminen on kuitenkin ikääntyneiden, heikossa asemassa olevien ja digitaalisia palveluja rajoitetusti käyttävien asiakkaiden osalta. Oikeusavun, edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelut ovat usein asiakkaiden kannalta sellaisia, joissa henkilökohtainen asiointi ja paikallinen saavutettavuus ovat erittäin tärkeitä.

Kaisa Häkkinen-Paananen
hallinto- ja henkilöstöjohtaja
Imatran kaupunki

Tiedoksi

Imatran kaupunginhallitus